

طبقات الصوفية، چاپ محمد ادیب جادر، بیروت ۱۹۹۹؛ یوسف البیان
سریس، معجم المطبوعات العربية و المعربة، قاهره ۱۳۴۶/۱۹۲۸،
چاپ انست قم ۱۴۱۰؛

Carl Brockelmann, *Geschichte der arabischen Litteratur*,
Leiden 1943-1949, *Supplementband*, 1937-1942; *EP²*, s.v.
"Al-Sha'rānī" (by M. Winter); Richard J. A. McGregor,
"Notes on the transmission of mystical philosophy: Ibn
'Arabī according to 'Abd al-Wahhāb al-Sha'rānī", in
*Reason and inspiration in Islam: theology, philosophy and
mysticism in Muslim thought, essays in honour of
Hermann Landolt*, ed. Todd Lawson, London: I. B.
Tauris, 2005; J. Spencer Trimingham, *The Sufi orders in
Islam*, London 1973.

ا مرتضی کر بلائی لو /

شعراوی، محمد متولی، عالم حنفی معاصر، مفسر
قرآن و از شخصیت‌های فعال تبلیغ و ترویج تعالیم اسلامی در
کشورهای مختلف. او در ربیع الآخر ۱۳۲۹ (۲۹۰ ش) در
دقادوس از روستاهای استان دقهلیه مصر در خانواده‌ای که نسب
آن به امام حسین علیه السلام می‌رسید به دنیا آمد. در همانجا و
در کودکی قرآن را حفظ کرد و پس از گذراندن دوره ابتدایی به
دبیرستان دینی زقازیق رفت و از محضر استادانی چون محمد
محیی‌الدین عبدالحمید، احمد یوسف نجاتی و احمد عماره بهره
برد (باز، ص ۳۶-۳۸؛ محمد محبوب حسن، ص ۷-۱۸؛
خفاجی و علی علی صبح، ج ۲، ص ۲۶۷؛ عبدالسلام هارون،
ص ۲۱۵). شعراوی در ۱۳۱۶ ش / ۱۹۳۷ به دانشکده زبان عربی
الازهر راه یافت، در ۱۳۲۰ ش / ۱۹۴۱ دوره کارشناسی را به اتمام
رساند و در ۱۳۲۲ ش / ۱۹۴۳ درجه «الدراسة العلیا»، در آن زمان
معادل کارشناسی ارشد، را کسب کرد و اجازه یافت در رفته حنفی
تدریس کند و بعدها به وی دکترای افتخاری اعطا شد (باز
خفاجی، ص ۱۳۹؛ عبدالسلام هارون، ص ۲۱۶؛ محمد
محبوب حسن، ص ۱۸؛ محمد خلیفه، ص ۹۸).

شعراوی پس از اتمام تحصیل برای تدریس در مدرسه
طنطا، وابسته به دانشگاه الازهر، برگزیده شد و سپس به تدریس
در مدارس اسکندریه و زقازیق پرداخت. در ۱۳۲۹ ش / ۱۹۵۰ به
دعوت دانشکده تازه تأسیس شریعت در دانشگاه ملک عبدالعزیز
به مکه رفت و سیزده سال در آنجا تدریس کرد. در این فاصله،
بسیارهایی نیز در مصر برعهده گرفت، از جمله معاونت مدرسه
طنطا در ۱۳۳۹ ش / ۱۹۶۰، مدیریت تبلیغات اسلامی در وزارت
اوقاف در ۱۳۴۰ ش / ۱۹۶۱ و نظارت بر علوم عربی الازهر در
۱۳۴۱ ش / ۱۹۶۲. در پی تیره شدن مناسبات عربستان سعودی

ملیجی؛ التصوف فی مصر تألیف توفیق طویل؛ عبدالوهاب
الشعرانی: امام القرن العاشر، نوشته عبدالحفیظ قرنی؛ و
الخطاب السیاسی الصوفی فی مصر نوشته محمد صبری دالی.
منابع: مارگرت اسمیت، «عبدالوهاب الشعرانی»، روزگار نو، ج ۵، ش ۱
[۱۹۴۵]؛ توفیق طویل، التصوف فی مصر إبان العصر العثماني، [قاهره]
۱۹۸۸؛ عبدالرحمان جبرتی، عجائب الآثار فی التراجم و الاخبار،
چاپ عبدالرحیم عبدالرحمان عبدالرحیم، قاهره ۱۹۹۸-۱۹۹۷؛ محمد
صبری دالی، الخطاب السیاسی الصوفی فی مصر: قراءة فی خطاب
عبدالوهاب الشعرانی للسلطة و المجتمع، قاهره ۲۰۰۴/۱۴۲۵؛
محمد دریفه، الطریقه الشاذلیة و اعلامها، بیروت ۱۹۹۰/۱۴۱۰؛ محمد
زکی مبارک، التصوف الاسلامی فی الادب و الاخلاق، مصر ۱۳۵۷/
۱۹۳۸؛ سامح کریم، اعلام فی التاریخ الاسلامی فی مصر: افکار
للتجدید و مواقف للحیة، قاهره ۱۹۶۶/۱۴۱۶؛ عبدالوهاب بن احمد
شعرانی، تنبیه المغترین اواخر القرن العاشر علی ماخالقوا فیہ
سلفهم الطاهر، چاپ محمد خیر طعمه حلبی، بیروت ۱۴۲۵ الف؛ همو،
الدرر و اللمع فی بیان الصدق فی الزهد و الورع، چاپ احمد فرید
مزیدی و محمد عبدالقادر نصار، [قاهره] ۲۰۰۵؛ همو، ردع الفقرا عن
دعوی الولاية الكبرى، چاپ عبدالباری محمد داود، قاهره [۲۰۰۳]؛
همو، الطبقات الكبرى، بیروت ۱۹۸۸/۱۴۰۸؛ همو، الکبریة الاحمر
فی بیان علوم الشیخ الاکبر، چاپ عبدالله محمود محمد عمر، بیروت
۱۹۹۸/۱۴۱۸؛ همو، کشف الحجاب و الران عن وجه اسئلة الحجاب،
[قاهره ۱۹۹۰]؛ همو، کشف الغمة عن جمیع الامة، چاپ محمد
عبدالقادر شاهین، بیروت ۱۹۹۸/۱۴۱۹؛ همو، لطائف الیقین و الاخلاق
فی بیان وجوب التحدث بنعمة الله علی الاطلاق، قم [۱۳۵۷]؛ همو،
المنح السنية علی الوصية المتبوية، قاهره ۲۰۰۴/۱۴۲۴؛ همو، منح
المنة فی التلبس بالسنة، چاپ عبدالرحمان حسن، قاهره ۱۹۷۹/۱۳۹۹؛
همو، من رسائل الامام ابی المواهب عبدالوهاب الشعرانی، علق
علیه عبدالرحمان حسن محمود، قاهره ۱۹۹۶/۱۴۱۶؛ همو، المیزان
الخضرية، چاپ عبدالرحمان حسن محمود، [قاهره] ۱۹۸۹/۱۴۰۹؛ همو،
المیزان الکبری للعارف الصمدانی و القطب الربانی، قاهره
۱۴۲۵ ب؛ همو، الیواقیت و الجواهر فی بیان عقائد الاکابر، مصر
۱۹۵۹/۱۳۷۸؛ علی پاشا مبارک، الخطط التوفیقیة الجديدة لمصر و
القاهرة و مدنھا و بلادھا القديمة و الشهيرة، بولاق ۱۳۰۶، چاپ
انست قاهره ۱۴۲۵-۱۴۲۶/۲۰۰۴-۲۰۰۵؛ نجم‌الدین محمد بن محمد غزوی،
الکواکب السائرة باعیان المئة العاشرة، چاپ جبرائیل سلیمان جیور،
بیروت ۱۹۷۹؛ عبدالحفیظ قرنی، عبدالوهاب الشعرانی: امام القرن
العاشر، [قاهره] ۱۹۸۵؛ حسن بن محمد کوهن، کتاب طبقات الشاذلیة
الکبری، المسماة جامع الکرامات العلیة فی طبقات السادة
الشاذلیة، چاپ محمد ادیب جادر، دمشق ۲۰۰۴/۱۴۲۵؛ محمد بن
عبدالرحمان ملیجی، مناقب القطب الربانی سیدی عبدالوهاب
الشعرانی، المسمی تذکرة اولی الالباب فی مناقب الشعرانی
سیدی عبدالوهاب، چاپ جودة محمد ابوالیزید مهدی و محمد
عبدالقادر نصار، قاهره ۲۰۰۵؛ محمد عبدالرؤف بن تاج‌العارفین مٹاوی،